

OPRICA ELENA

PERSONALITĂȚI ALE ISTORIEI ROMÂNILOR
 prezentate elevilor

OPRICA ELENA

**PERSONALITĂȚI ALE ISTORIEI
ROMÂNILOR
prezentate elevilor**

**Editura UNIVERSITARIA
Craiova, 2015**

Referenți științifici:

Conf. univ. dr. Mihaela Alexandrina POPESCU

Conf. univ. dr. Florentin Remus MOGONEA

Copyright © 2015 Editura Universitaria

Toate drepturile sunt rezervate Editurii Universitaria.

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără acordul scris al editorului.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

OPRICA, ELENA

Personalități ale istoriei românilor prezentate elevilor / Elena

Oprica. - Craiova : Universitaria, 2015

Conține bibliografie

ISBN 978-606-14-0976-1

94(498):929

*“Dacă vreodinioară studiul istoriei a fost
trebuitor, aceasta este în epoca noastră, în
acest timp de haos, când și oameni publici și
oameni privați, bătrâni și tineri, ne-am văzut
individualitățile sfâșiate și iluziile ce ni erau
mai plăcute, șterse ...”*

Mihail KOGĂLNICEANU

CUVÂNT ÎNAINTE

*Prin scurta și sintetica prezentare a celor 15 făuritori de neam în volumul **“Personalități ale istoriei românilor prezentate elevilor”** se deschide o cale dedicată, de inițiere a elevilor cu trecutul nostru, dorindu-se o aprofundare a informațiilor actualizate ce definesc importanța și influența acestor mari conducători (inclusiv în formarea de repere și modele tinerei generații).*

Deși destinată în principiu tuturor iubitorilor de istorie românească, prezenta lucrare a fost realizată pentru a fi un instrument coerent și concret destinat elevilor din ciclul primar.

Bineînțeles ca a fost o misiune dificilă legată de procesul de selecție, fapt care poate genera diverse interpretări, dar deși s-a pus la dispoziția cititorului un volum sintetic de informații, există posibilitate de percepție reală a evenimentului sau fenomenului istoric.

Scopul didactic a prelevat în alcatuirea acestei cărți vizând premisele unei abordări pragmatice ce pune la dispoziție un instrument de educație destinat elevilor.

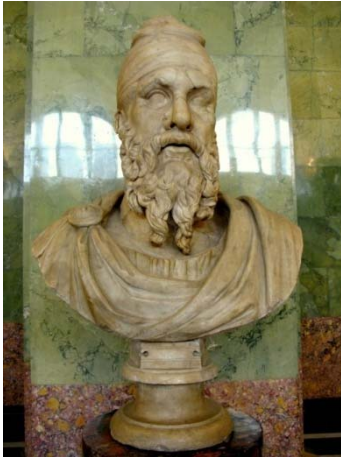
Cartea în sine s-a constituit printr-o procesare a informațiilor existente în publicații consacrate, dintre care cea mai parte ce au trecut examenul timpului. De asemenea, nu în ultimul rând, s-au consultat dintr-o bază bibliografică atent selectată, lucrări actuale de referință ce interpretează adevărul istoric cu instrumente moderne și din surse actualizate.

Elena OPRICA
Scoala generala CĂLIMĂNEȘTI

BOREBISTA (82 î. Hr. - 44 î. Hr.)

„Cel dintâi și cel mai mare dintre regii din Tracia”

(Inscripția de la Dionysopolis)

Pe teritoriul țării noastre, primul popor atestat de izvoarele istorice au fost tracii. Ei sunt creatorii înfloritoarei civilizații a epocii bronzului care s-a dezvoltat în spațiul carpato-dunăreano-pontic și în nordul Peninsulei Balcanice în mileniu al II-lea î. Hr.. Răspândiți pe într-o arie geografică foarte întinsă, tracii s-au diferențiat, treptat, din punct de vedere cultural și lingvistic, în două ramuri separate de lanțul Munților Balcani: tracii sudici și tracii nordici. Tracii nordici sunt cei care au creat în mileniul I î. Hr. civilizația epocii fierului pe teritoriul țării noastre, fiind menționați de autorii greci și latini sub denumirile de *geți* și *daci*.

„Părintele istoriei”, Herodot, îi considera pe geți *„cei mai viteji și mai dreپți dintre traci”*, iar Strabon afirmă că *„dacii au aceeași limbă ca și geții”*, adică formau un singur popor.

În secolele III î.Hr. – II î.Hr., în Dobrogea și la nordul Dunării existau puternice uniuni tribale ale geto-dacilor, implicate în conflictele militare ale vremii. Pericolele externe – celții și romanii care le amenințau dinspre vest, respectiv sud- au grăbit unificarea lor. Începând din jurul anului 82 î. Hr. , având sprijinul marelui preot al dacilor Deceneu, Burebista a reușit să unească aceste triburi sub autoritatea sa. *„Boerebistas, bărbat get, luând conducerea neamului său, a ridicat pe oamenii aceștia ... și i-a îndreptat prin abstenență, sobrietate și ascultare de porunci, așa încât, în câțiva ani, a întemeiat o mare stăpânire și a supus geților cea mai mare parte din populațiile vecine; ba a ajuns să fie temut chiar și de romani.* (Strabon, *Geographia*)

Centrul statului dac era localizat în centrul Munților Orăștie unde s-au construit cetăți de piatră: Costești, Blidaru, Căpâlna, Sarmizegetusa, ultima devenind capitală regatului.

Puterea statului dac a crescut prin înfrângerea triburilor celtice din regiunea Dunării de Jos în jurul anului 60 î.H. și, mai apoi, prin cucerirea întregului litoral pontic de la Olbia la Apollonia. Astfel, teritoriul aflat sub stăpânirea lui Burebista era cuprins între Slovacia, Carpații Păduroși, Marea Neagră și Munții Balcani.

Cuceririle lui Burebista l-au adus pe acesta în conflict cu Roma care stăpânea deja Grecia și Macedonia. Regele dac s-a implicat în războiul civil dintre Cezar și Pompei (49 î.Hr.- 48 î. Hr.), ale cărui confruntări finale au avut loc în Peninsula Balcanică. El l-a trimis pe Acornion, sacerdot grec din Dionysopolis, cu o solie la cartierul general al lui Pompei, oferindu-i sprijinul militar în schimbul recunoașterii stăpânirii teritoriilor sud-dunărene. Pompei a fost însă înfrânt decisiv la Pharsalos înainte de sosirea ajutorului promis de Burebista.

Învingător, Cezar a plănuit o campanie militară împotriva statului dac, perceput ca principală amenințare la hotarele balcanice ale Romei. La 15 martie 44 î. Hr., cu puțin timp înainte de a porni spre viitorul teatru de operațiuni, Cezar a fost asasinat de către opoziții politici din Senat.

Printr-o ciudată coincidență istorică, în același an cu asasinarea lui Cezar, Burebista a fost ucis în urma unui complot pus la cale de aristocrația tribală nemulțumită de creșterea puterii acestuia. Moartea sa a avut ca efect destrămarea regatului dac în 4, și mai apoi în 5 regate, dintre care, cel mai important a fost cel din Transilvania, cu centrul în zona Munților Șureanu, condus de marele preot Deceneu.

DECEBAL (87 - 106)

Regele erou al Daciei

Conform izvoarelor istorice, continuitatea statală a dacilor după moartea lui Burebista a fost asigurată de regatul transilvănean cu centrul în zona Munților Orăștiei, unde au domnit Deceneu, Comosicus, Coryllos- Scorilo și Duras.

La sfârșitul sec. I î. Hr. și începutul primului secol al erei creștine, teritoriile din dreapta Dunării stăpânite odinioară de Burebista au ajuns sub stăpânire romană fiind incluse în anul 46 d. Hr. în provincia Moesia, din care făcea parte și Dobrogea. Înțelegând rolul acesteia de „bastion” al expansiunii romane asupra Daciei nord-dunărene, regii daci care asigurau continuitatea nucleului statal organizează în mai multe rânduri campanii sud-dunărene, mai ales iarna, când oștile lor puteau trece Dunărea pe gheață, atacând garnizoanele romane.

O asemenea campanie, a fost cea din iarna anilor 85-86, a cărei respingere a necesitat intervenția personală a împăratului Domițianus în fruntea unei numeroase armate. Pentru a asigura securitatea frontierei dunărene, împăratul a hotărât invadarea Daciei. O armată formată din 5 sau 6 legiuni a trecut în anul 87 Dunărea pe un pod de vase și a înaintat spre cetățile din Munții Orăștiei sub conducerea generalului Cornelius Fuscus. La Tapae (probabil în defilelu Porțile de Fier ale Transilvaniei), armata romană a fost atacată prin surprindere de către daci și a suferit o gravă înfrângere, însuși comandantul pierind în luptă. Conducătorul dacilor victorioși a fost Diurpaneus, probabil fiul lui Coryllos – Scorilo, căruia i se atribuie supranumele Decebal („Cel puternic”, „Cel viteaz”). Calitățile sale îl determină pe bătrânul rege Duras să-i cedeze tronul, autoritatea fiindu-i recunoscută de către toți geto-dacii liberi care-și puneau în el speranțele opririi „tăvălugului” roman.

Deși nu mai avea întinderea teritorială din vremea lui Burebista, Dacia era, în perioada lui Decebal, un stat foarte puternic și bine organizat iar abilitățile militare și politice ale regelui dac l-au determinat pe istoricul roman Dio Cassius să-i facă următorul portret: *„Era foarte priceput în ale războiului și iscusit la faptă, știind să aleagă prilejul pentru a-l ataca pe dușman și a se retrage la timp. Abil în a întinde curse, era viteaz în luptă, știind a se folosi cu dibăcie de o victorie și a scăpa cu bine dintr-o înfrângere, pentru care lucruru el a fost mult timp un potrivnic de temut al romanilor”*

Calitățile sale diplomatice au fost dovedite cu prilejul campaniei romane nord dunărene din anul 89, când a fost înfrânt de către armata romană condusă de generalul Tettius Iulianus, dar a reușit să obțină o pace avantajoasă. Dacia devenea regat clientelar Romei și primea subsidii în bani și ingineri. În următorii 12 ani de pace, Decebal va folosi resursele obținute pentru a-și consolida statul și puterea militară a acestuia.

Confruntările dintre daci și romani se reiau în timpul împăratului Traian. În vara anului 101, are loc bătălia de la Tapae încheiată cu victoria romanilor. După alte înfrângeri, în 102, Decebal e nevoit să încheie o pace dezavantajoasă pentru Dacia.

Din ordinul lui Traian, Apolodor din Damasc, cel mai vestit inginer al epocii, înalță, între Drobeta și Pontes, în anii 103-105, un pod peste Dunăre, pe care legiunile romane îl trec în vara anului 105, inițiind cel de-al doilea război dacic. Abandonat de aliați și atacat din mai multe părți, Decebal se retrage în Munții Orăștie. După cucerirea cetăților care păzeau accesul spre capitală, legiunile romane încep asediul Sarmizegetusei. Cetatea este cucerită iar Decebal este urmărit de către romani și, pentru a nu cădea viu în mâinile acestora, se sinucide.

O parte importantă a regatului dac va fi transformată în provincie romană în 106, iar bogatul său tezaur va fi folosit, alături de aurul extras de la Roșia Montana, la redresarea financiară a imperiului.